

**PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU
WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ
I NAGŁYCH ZDARZEŃ
W PUBLICZNEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. KS. JANA TWARDOWSKIEGO
W KOMPRACHCICACH**

Zasady bezpieczeństwa i obowiązki postępowania w sytuacji zagrożenia regulują następujące akty prawne:

- a. ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. , poz. 900)
- b. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230)
- c. ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. 2016 poz. 904).
- d. ustawa Karta Nauczyciela z 26 stycznia 1982 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 984).
- e. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. 2022 poz. 1700)
- f. ustawa Kodeks Cywilny z 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. z 2023 r. poz.1610).
- g. ustawa Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. z 2024 r. poz.17).
- h. ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 (Dz. U. z 2023 r. poz.2151).
- i. ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).

Ustanowienie procedur jest usystematyzowaniem działań podejmowanych przez pracowników placówki w sytuacjach kryzysowych w celu zapewnienia skutecznego sposobu reagowania na zagrożenia oraz optymalnej pomocy uczestnikom kryzysu.

Wyszczególniono następujące sytuacje kryzysowe występujące w szkołach podstawowych wymagające opracowania procedur postępowania (na podstawie diagnozy środowiska szkolnego, szkoleń metodycznych, materiałów przedmiotowych, badań statystycznych oraz doświadczeń pracowników oświaty):

1. Agresja słowna i fizyczna (np. bójka, nękanie, grożenie, używanie wulgaryzmów)
2. Celowe zniszczenie mienia szkoły lub innego ucznia.
3. Kradzież lub wymuszanie pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.
4. Wypadek lub nagłe zachorowanie ucznia lub pracownika.
5. Podejrzenie odurzenia ucznia alkoholem, stanu po użyciu innej substancji zabronionej lub po zażyciu leków zagrażającym zdrowiu i życiu.
6. Posiadanie przez ucznia alkoholu, papierosów, e-papierosów, napojów energetycznych lub innych substancji i przedmiotów, co do których istnieje podejrzenie, że stanowią zagrożenie (narkotyki, dopalacze, leki a także przedmioty przypominające broń, noże sprężynowe itp.).
7. Wystąpienie przypadków pedofilii w szkole.
8. Rozpowszechnianie pornografii w szkole przez ucznia.
9. Wystąpienie przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.
10. Uzyskanie informacji, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej lub w środowisku pozaszkolnym.
11. Uzyskanie informacji, że uczeń ma myśli samobójcze, cierpi na depresję.
12. Procedura postępowania wobec osób wchodzących na teren szkoły.
13. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stanu nietrzeźwości rodzica/ prawnego opiekuna odbierającego dziecko ze szkoły.

Procedury

1. Agresja słowna i fizyczna (bójka, nękanie, grożenie, używanie wulgaryzmów).

Nauczyciel ma obowiązek reagowania jeśli: jest bezpośrednim świadkiem incydentu tzn. przerwanie bójki, zakończenie wyzywania, zwrócenie uwagi itp. lub jeśli uzyska informację o stosowaniu agresji słownej lub/i fizycznej:

- odizoluj sprawcę od ofiary,
- oceń czy ofiara wymaga udzielenia pomocy, udziel pomocy,
- odseparuj uczniów do czasu uspokojenia emocji lub odprowadź do gabinetu pedagoga lub Dyrektora informując o tym fakcie drugiego nauczyciela dyżurującego,
- zawiadom wychowawcę,
- w przypadku agresji fizycznej sporządź notatkę ze zdarzenia i zamieść w dzienniku elektronicznym

będąc wychowawcą:

- przeprowadź rozmowę i oceń skalę problemu (incydent czy zjawisko),
- w razie potrzeby zawiadom rodziców / opiekunów prawnych (zaproś na rozmowę),
- ustal i zastosuj (w razie potrzeby w porozumieniu z rodzicami) sposób pojednania, zakończenia konfliktu,
- jeśli ocenisz, że sytuacja ma charakter ciągły poinformuj pedagoga lub psychologa o potrzebie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną ofiary, sprawcy, grupy uczniów lub klasy.

2. Celowe zniszczenie mienia szkoły lub innego ucznia:

W przypadku zniszczenia **mienia szkoły**:

- przeprowadź rozmowę z uczniami, wyjaśnij okoliczności zajścia,
- zawiadom wychowawcę,

będąc wychowawcą:

- zawiadom dyrektora szkoły,
- zawiadom rodziców / opiekunów prawnych sprawcy (zaproś na spotkanie z dyrektorem),
- poinformuj rodziców / opiekunów prawnych sprawcy, że zgodnie z prawem odpowiadają materialnie za zniszczenia dokonane przez ucznia,
- w porozumieniu z rodzicami i dyrektorem, w formie pisemnej, ustal udział ucznia w naprawieniu szkody lub zamiennie inną pracę na rzecz szkoły.

będąc dyrektorem:

- oszacuj szkody,
- ustal z rodzicami w formie pisemnej sposób naprawieniu szkody (zakup, naprawa, wymiana). W przypadku odmowy, w razie potrzeby podejmij kroki prawne,
- zastosuj środek oddziaływania wychowawczego adekwatny do popełnionego czynu.

W przypadku zniszczenia **mienia innego ucznia:**

- przeprowadź rozmowę z uczniami, wyjaśnij okoliczności zajścia,
- zawiadom wychowawcę,

będąc wychowawcą:

- zawiadom rodziców / opiekunów prawnych sprawcy i ofiary,
- poinformuj rodziców / opiekunów prawnych ofiary, że dochodzenie roszczeń odbywa się pomiędzy stronami, a szkoła nie odpowiada materialnie za zniszczenia dokonane przez ucznia,
- ustal czy zniszczenie miało charakter incydentalny, czy jest elementem np. nękania lub konfliktu między uczniami,
- w przypadku ujawnienia zjawiska nękania lub konfliktu przeprowadź rozmowy z uczniami, lekcje wychowawcze,
- jeśli uznasz, że masz do czynienia z nękaniami lub konfliktem ciągłym, poinformuj pedagoga lub psychologa o potrzebie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną ofiary, sprawcy, grupy uczniów lub klasy.

3. Kradzież lub wymuszanie pieniędzy lub przedmiotów wartościowych:

będąc wychowawcą:

- w przypadku zgłoszenia kradzieży sprawdź, czy można ustalić sprawcę,
- zawiadom rodziców / opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia, zapytaj czy podejmą kroki prawne w związku z utratą mienia, poinformuj o ich decyzji dyrektora,
- w przypadku ustalenia sprawcy, zawiadom rodziców / opiekunów prawnych ucznia i pedagoga lub psychologa. Jeśli jest taka możliwość, zabezpiecz przedmiot kradzieży,
- w przypadku ujawnienia wymuszenia pieniędzy zawiadom rodziców / opiekunów prawnych sprawcy i ofiary, zaprosz na rozmowę z udziałem psychologa lub pedagoga,

będąc pedagogiem lub psychologiem:

- porozmawiaj ze sprawcą, rodzicami ucznia, ustal powód zachowania, oceń jego szkodliwość,

- jeśli akt kradzieży lub wymuszenia jest elementem nękania lub konfliktu pomiędzy uczniami, w porozumieniu z wychowawcą, obejmij uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną (rozmowy interwencyjne i mediacyjne, lub w razie potrzeby seria spotkań indywidualnych),

będąc dyrektorem:

- zastosuj środek oddziaływania wychowawczego adekwatny do popełnionego czynu
- w razie potrzeby, (po konsultacji z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem) zawiadom sąd rodzinny o zagrożeniu demoralizacją i konieczności wglądu w sytuację rodziny.

4. Wypadek lub nagle zachorowanie ucznia lub pracownika:

- udziel pomocy poszkodowanemu, zabezpiecz miejsce wypadku,
- jeśli masz możliwość poproś o pomoc innego pracownika szkoły i wyznacz mu zadania (np. wezwanie pogotowia podczas, gdy udzielasz pomocy przedmedycznej),
- zadzwoń na numer alarmowy 112, wezwij pomoc medyczną,
- jeśli masz pod opieką innych uczniów, zadbaj o ich bezpieczeństwo: wydaj polecenia lub powierz opiekę innej osobie – poproś o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali,
- niezwłocznie zawiadom dyrektora,
- poproś dyrektora, innego nauczyciela lub pracownika administracji o zawiadomienie rodzica / opiekuna prawnego ucznia lub członka rodziny pracownika w razie utraty przytomności przez poszkodowanego pracownika.

5. Podejrzenie odurzenia ucznia alkoholem, stanu po użyciu innej substancji zabronionej lub po zażyciu leków zagrażającym zdrowiu i życiu

W/w. podejrzenie należy w przypadku dzieci w wieku 7-15 lat traktować jako bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia, ponadto wiele objawów chorób (np. cukrzyca, zaburzenia neurologiczne) przypomina objawy upojenia alkoholowego i zażycia narkotyków dlatego:

- postępuj jak w przypadku Wypadek lub nagle zachorowanie ucznia lub pracownika (pkt 4),
- powiadom wychowawcę klasy ucznia
- oceń stan ucznia i odizoluj go od pozostałych uczniów w klasie,
- przekaż ucznia pod opiekę pedagoga / psychologa szkolnego,
- jeśli uczeń jest pobudzony i może być agresywny, a jego siłę fizyczną ocenisz jako zagrażającą bezpieczeństwu, zadbaj w pierwszej kolejności o bezpieczeństwo swoje i innych uczniów, następnie wezwij pogotowie i policję,
- powiadom dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji,

- poinformuj rodziców/opiekunów prawnych ucznia z prośbą o przybycie do szkoły.

będąc pedagogiem:

- w porozumieniu z psychologiem zaprosz na spotkanie rodziców / opiekunów prawnych ucznia,
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami / opiekunami prawnymi ucznia wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia. Poinformuj rodziców / opiekunów prawnych o możliwości uzyskania pomocy dla dziecka zarówno na terenie szkoły, wskaź działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji

będąc dyrektorem:

- zastosuj środek oddziaływania wychowawczego adekwatny do popełnionego czynu,
- w razie potrzeby, (po konsultacji z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem) zawiadom sąd rodzinny o zagrożeniu demoralizacją i konieczności wglądu w sytuację rodziny.

6. Posiadanie przez ucznia alkoholu, papierosów, e-papierosów, napojów energetycznych lub innych substancji i przedmiotów, co do których istnieje podejrzenie, że stanowią zagrożenie (narkotyki, dopalacze, leki a także przedmioty przypominające broń, noże sprężynowe itp.):

- odizoluj ucznia od pozostałych uczniów w klasie,
- powiadom pedagoga/psychologa szkolnego,
- powiadom dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję,
- zażądaj od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji lub niebezpiecznego przedmiotu,
- zażądaj od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni,
- powiadom rodziców/opiekunów prawnych ucznia,

będąc pedagogiem:

- przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego.
- obejmij ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi.
- udziel wsparcia rodzicom/opiekunom prawnym ucznia. Podejmij wraz z rodzicami /opiekunami prawnymi działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.

będąc dyrektorem:

- zastosuj środek oddziaływania wychowawczego adekwatny do popełnionego czynu

- w razie potrzeby, (po konsultacji z wychowawcą, pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem) zawiadom sąd rodzinny o zagrożeniu demoralizacją i konieczności wglądu w sytuację rodziny.

7. Wystąpienie przypadków pedofilii w szkole

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.

- w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia powiadom dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego,
- w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, bezzwłocznie powiadom najbliższą placówkę Policji,
- w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powiadom i wezwij do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz policję w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawy molestowania,

będąc wychowawcą/ pedagogiem / psychologiem szkolnym:

- podejmij działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie
- przeprowadź indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców / opiekunów prawnych) i ustal przyczyny i okoliczności zdarzenia,
- przeprowadź rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia na temat zdarzenia,

będąc dyrektorem:

- bezzwłocznie przekaz pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu,
- w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustal działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem.

8. Rozpowszechnianie pornografii w szkole przez ucznia

- w przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole bezzwłocznie powiadom dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu,
- w przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, zapewnij anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia,
- Dyrektor szkoły przekazuje informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły,

- wychowawca klasy i pedagog/psycholog szkolny podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań,
- Dyrektor wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

9. Wystąpienie przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole

- powiadom wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jesteś ich świadkiem, zażądaj od ucznia zaprzestania czynności i podejmij z nim rozmowę wychowawczą,
- w przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach,

będąc wychowawcą/ pedagogiem / psychologiem szkolnym:

- przeprowadź rozmowę z uczniem oraz poinformuj o zaistniałym zdarzeniu rodziców / opiekunów prawnych ucznia.

Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.

- wezwij rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadź rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustal z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.

W sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole oraz gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.

- Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami.
- Udokumentuj zdarzenie, sporządzając możliwie dokładną notatkę.

10. Uzyskanie informacji, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej lub w środowisku pozaszkolnym

- Jeżeli zauważyłeś na ciele ucznia ślady pobicia, obrażenia, siniaki lub inne niepokojące objawy poinformuj wychowawcę i pedagoga lub psychologa

będąc pedagogiem lub psychologiem:

- w porozumieniu z wychowawcą wezwij rodzica/prawnego opiekuna dziecka na rozmowę do szkoły,
- z rozmowy z rodzicem oraz z zaistniałego faktu przemocy wobec ucznia sporządź notatkę służbową,
- w razie konieczności obejmij ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną,

W przypadku ujawnienia informacji, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej, po zapoznaniu się z okolicznościami zdarzenia dyrekcja szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem podejmuje dalsze kroki:

- zgłasza sprawę dzielnicowemu lub komendantowi Policji, pod który podlega szkoła (jest to zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa),
- sporządza wniosek do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną ucznia,
- informuje o sprawie pracownika pomocy społecznej, jeśli rodzina korzysta z pomocy GOPS,
- uruchamia procedurę Niebieskiej Karty

11. Uzyskanie informacji, że uczeń ma myśli samobójcze, cierpi na depresję

- jeśli uzyskujesz od ucznia informację, że inny uczeń ma myśli samobójcze lub może cierpieć na depresję poinformuj wychowawcę oraz psychologa lub pedagoga,
- jeśli uzyskujesz informacje o myślach samobójczych bezpośrednio od ucznia, nie pozostawiaj go bez opieki (jeśli jest możliwość zaprowadź do psychologa lub pedagoga) w przeciwnym razie zawiadom rodzica, nie pozwól dziecku opuścić szkoły bez opieki

będąc psychologiem lub pedagogiem:

- w przypadku myśli samobójczych porozmawiaj z uczniem, zawiadom rodzica, nie pozwól dziecku opuścić szkoły bez opieki,
- w przypadku podejrzenia depresji porozmawiaj z dzieckiem, zapewnij o możliwości uzyskania pomocy, powiadom rodzica,
- poinformuj rodziców / opiekunów prawnych o możliwości uzyskania pomocy dla dziecka zarówno na terenie szkoły, jak i w placówkach zewnętrznych,
- jeśli uznasz, że stan dziecka wynika z przemocy domowej a kontakt z rodzicem i powrót do domu zagraża dziecku, poinformuj policję i pogotowie (służby w porozumieniu podejmą decyzję o zabezpieczeniu dziecka), o tej sytuacji poinformuj dyrektora,

- w przypadku innych problemów adaptacyjnych, nie wymagających interwencji medycznej, terapeutycznej lub hospitalizacji, obejmij ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły (seria spotkań lub spotkania doraźne na prośbę ucznia).

12. Procedura postępowania wobec osób wchodzących na teren szkoły

Procedura wejścia do budynku szkoły:

- Osoby wchodzące na teren szkoły (rodzice, interesanci) podlegają kontroli przez pracownika obsługi bądź innego pracownika pedagogicznego szkoły.
- Osoba wchodząca na teren szkoły nie może zakłócać toku pracy szkoły.
- W przypadku, gdy jest to rodzic lub opiekun zgłaszający się po dziecko, powinien on oczekiwać na zakończenie zajęć w przedsionku, nie wchodząc bez potrzeby na teren szkoły.
- W czasie **pierwszego miesiąca** nowego roku szkolnego (w tzw. okresie adaptacyjnym), rodzice/opiekunowie dzieci uczniów klas pierwszych mogą przebywać w budynku szkoły w celu odprowadzania swojego dziecka do szatni lub szafki.
- W przypadku spóźnienia dziecka z klasy I-III na zajęcia szkolne, rodzic/opiekun powinien osobiście zaprowadzić dziecko do sali.
- Rodzice/opiekunowie uczniów niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, mogą przebywać na terenie szkoły na każdym etapie edukacji swojego dziecka, ze względu na występujące specjalne potrzeby społeczno-emocjonalne dziecka.
- Podczas uroczystości szkolnych, spotkań z rodzicami, organizowanymi przez szkołę, pogadanek, prelekcji, akademii, dni otwartych, imprez klasowych, lekcji otwartych, itp., rodzice/opiekunowie mogą przebywać na terenie szkoły i uczestniczyć w wydarzeniach.
- Podczas uroczystości, które odbywają się na hali OSiR Komprachcice, rodzice mogą przebywać wyłącznie na widowni hali.

13. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stanu nietrzeźwości rodzica/ prawnego opiekuna odbierającego dziecko ze szkoły

- Nie powierzaj opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość,
- O podejrzeniu, że rodzic/prawny opiekun znajduje się w stanie nietrzeźwym, powiadom wychowawcę klasy, dyrekcję, pedagoga lub psychologa,
- Nakaż osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły i wezwij innego opiekuna dziecka.

Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka twierdząc, że nie znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków, musi to udowodni, np. poprzez dobrowolne poddanie się badaniu alkomatem przez Policję, którą wzywa do szkoły dyrektor lub inny pracownik.

Jeżeli badanie potwierdzi podejrzenia pracowników szkoły a ponadto nie można skontaktować się z innym opiekunem dziecka, powiadomione zostają odpowiednie instytucje uprawnione do opieki nad dzieckiem w w/w sytuacji.

Zdarzenia, incydenty nieobjęte procedurami - rozstrzyga Dyrektor szkoły.